

Er vi så utrygge at regeringens nye initiativer mod kriminalitet er relevante?

INDLÆG

FEBRUAR 2024

Af forskningsprofessor Lars Højsgaard Andersen,
ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed

"Det må ikke blive en del af hverdagen, at man går og bekymrer sig om at få besøg af en indbrudstyv eller at få stjålet sin cykel". Sådan skriver justitsminister Peter Hummelgaard i sin argumentation for, hvorfor regeringen forleden kom med 11 nye initiativer mod fx indbrud, hæleri og tyveri. De 11 initiativer indgår i udspillet: "Sammen om en tryggere hverdag". Men er vi utrygge i Danmark? Falder regeringens udspil på et tørt sted? Og er færre tyverier lig med øget tryghed? Ser vi på forskningen, så må svaret været et forsigtigt nej.

Man måler med mellemrum danskernes følelse af tryghed. Og resultatet er faktisk ret klart.

[Op imod 90 procent af danskere føler sig generelt trygge i deres nabolag.](#) Og det tal har ikke ændret sig betydeligt, siden man begyndte at måle trygheden tilbage i 2013. Næsten lige så mange – 86 procent – har også tillid til, at politiet hjælper dem, hvis de skulle få brug for det. Det tal er faktisk steget en smule.

Så når man spørger danskerne selv, er det ikke umiddelbart fordi vores hverdag er præget af utryghed. Derfor er det umiddelbart ikke oplagt, hvorfor regeringen vælger at prioritere en indsats på dette område, hvis man vil skabe tryghed.

Men bør vi være utrygge? Både-og. Fem ud af regeringens 11 indsatser er rettet mod indbrudstyveri og hæleri, men ser vi på udviklingen i tal for indbrud i beboelse i Danmark, er der ikke så meget at være utryg ved i dag. [Det går rigtig godt, og antallet af indbrud er raslet ned de](#)

[seneste 10-15 år](#). Faktisk var antallet i 2009 mere end tre gange så højt som i dag, og antallet af indbrud er nu på det laveste niveau siden 1970'erne. Så det går ret entydigt mod bedre tider.

Men ser vi mod vores nabolande, kan man dog godt forstå det, hvis danskerne ryster lidt mere på hånden, når vi kommer hjem til boligen efter juleferien, end de gør i fx Norge og Tyskland. Den danske indbrudsrate, dvs. antal anmeldte indbrud per 100.000 indbyggere, ligger nemlig langt over de lande. [Vores rate var i 2021 godt og vel ti \(10!\) gange højere end den norske](#). Og fire gange højere end den tyske. Kun svenskerne er mere plaget end os, og det er vel at mærke kun med en lille margin og kun inden for de seneste par år.

Spoler vi igen tiden 10-15 år tilbage, til der hvor der var fuld smæk på indbrudsraten i Danmark, bliver sammenligningen med nabolandene nærmest grotesk. Faktisk var det kun i Danmark, at raten steg fra 2005 og frem til 2009. I vores nabolande faldt den. Danmark var simpelthen et indbrudsmæssigt paradys for 10-15 år siden.

Så selvom det i Danmark går mod bedre tider, når vi sammenligner os selv med dengang vi var et indbrudsmæssigt paradys, giver den internationale sammenligning altså anledning til lidt mere panderynken.

Så hvis hensigten med regeringens tiltag er at bringe os ned på samme lave niveau af indbrud som fx nordmændene eller tyskerne, giver det bestemt mening.

Det gode spørgsmål er så selvfølgelig, hvordan vi kommer endnu længere ned i indbrudsraten og dermed (måske) endnu højere op i tryghed. Her kunne man jo fristes til at kigge mod de nabolande, der excellerer i at holde tyvene væk. I fx Norge skraber indbrudsraten stort set nul, og den er faldet jævnt i hvert fald siden midten af 1990'erne. Hvad er de lykkes med i Norge som vi ikke er i Danmark?

Sikkert flere ting. Men tallene viser, at politiets opklaringsprocent i sager om indbrud er langt højere i Norge end i Danmark. Herhjemme opklares færre end hver tiende anmeldte indbrud, og sådan har det været siden slutningen af 1990'erne. I Norge er det – hold fast – lige knap hver 4. indbrud, der opklares.

Når man taler om forholdet mellem straf og kriminalitet er forskningen ret entydig: Det mest effektive middel til at undgå, at kriminalitet bliver begået, er en høj risiko for, at man bliver fanget og ført til straf. Det ser ud til, at det måske er årsagen til, at Norges indbrudsrate er så markant lavere end Danmarks. Danmark kunne givetvis lære noget af at kigge mod nord.

På trods af, at nordmændene har deres smykker og tv langt mere i fred end danskerne, ligger procentdelen af danskere og nordmænd, der føler sig 'meget trygge' selvom de færdes alene i deres nabolag efter mørkets frembrud, [på stort set samme niveau](#). Så måske er det faktisk slet ikke indbrudsraten, der bestemmer hvor trygge vi er? Og derfor rammer man måske politisk skævt ved at drage parallel mellem indbrudsfare og tryghed.